

УДК 376.015.31-056.36:159.925.8

DOI: <https://doi.org/10.33216/2220-6310/2024-108-1-161-174>

ЕФЕКТИВНІ ТЕХНОЛОГІЇ У ДІЯЛЬНОСТІ ЛОГОПЕДА У ДОШКІЛЬНОМУ ЗАКЛАДІ ОСВІТИ

С. Д. Притиковська

ORCID 0000-0001-6780-9507

Н. А. Гіренко

ORCID 0000-0003-0642-3330

Л. А. Співак

ORCID 0000-0002-8123-1825

Від народження дитини її оточує насичене інформаційне середовище. Дедалі все більше місця в житті дошкільника займають комп'ютер, ігрові приставки, електронні іграшки тощо. Це, безумовно, створює певні проблеми в розвитку особистості дитини, зокрема провокує прояв проблем мовленнєвого характеру. Поява такого роду проблем зумовлює потребу у корекційно-логопедичній діяльності. Враховуючи постійну наявність гаджетів у житті дошкільника, стає все складнішим процес зацікавлення дитини в інших видах діяльності.

Сучасний логопед змушений застосовувати у власній діяльності інноваційні засоби навчання й розвитку, новітні педагогічні методики й технології не тільки для здійснення корекційно-логопедичної діяльності, а й для зацікавлення дітей у ній. Зазначено необхідність створення інноваційного середовища для ефективного розвитку дитини у закладі дошкільної освіти. Логопедичні технології розглянуто з трьох ракурсів: традиційного (традиційні логопедичні технології), інноваційного (інноваційні та інформаційно-комунікаційні технології), змішаного (поєднання традиційних логопедичних технологій з інноваційними нововведеннями). Використання логопедом музикотерапії у закладі дошкільної освіти сприяє формуванню здорових психічних процесів дитини, необхідного світогляду й позитивного світосприйняття. Застосування мнемотехніки покликане полегшити процес запам'ятовування задля збільшення об'єму пам'яті дитини шляхом створення й використання різноманітних асоціацій. Технологія пальчикового масажу покликана нормалізувати м'язовий тонус, активізувати чи розслабити м'язи

мовно-рухового апарату дитини. Використання технології «Суджок» стимулює мовні зони у корі головного мозку, розвиває пізнавальні здібності й вищі психічні функції дитини, приведення м'язів у необхідний стан для роботи, корекції мовлення дитини.

Зроблено висновок про те, що лише повне усвідомлення важливості використання інноваційних технологій у корекційно-логопедичній діяльності дозволить керівникам закладів дошкільної освіти об'єктивно оцінити й спрогнозувати впровадження інноваційних технологій у діяльність закладів дошкільної освіти.

Ключові слова: *мовленнєва компетентність, фонетична компетентність, логопедичні технології, інноваційні технології, корекційно-логопедична діяльність, заклад дошкільної освіти.*

Постановка проблеми у загальному виді та її зв'язок з важливими науковими та практичними завданнями. Сьогодні висувається багато вимог до дитини як представника певного суспільства, як от: адекватне сприймання звернення, володіння належним рівнем мовлення, враховуючи його контроль. Але відомо, що процес розвитку мовлення у дитини є досить складною інтелектуальною діяльністю.

В історичному розрізі дослідження усіх особливостей мовлення дитини розпочалося у минулому столітті. У 20-х роках сформувалася думка про нероздільний взаємозв'язок мовлення та дрібної моторики дитини. Тисячі проведених досліджень, як теоретичних, так і практичних, констатували, що розвиток дрібної моторики стимулює роботу центральної нервової системи дитини. У свою чергу, добре розвинена нервова система прискорює розвиток мовлення дитини.

У відповідності до отриманих даних розпочалися активні дослідження дрібної моторики дитини, що уможливили висунення гіпотези про те, що належний розвиток дрібної моторики впливає не лише на розвиток фізичного стану дитини, а й на психіку, а відтак і на розвиток мовлення дитини. Виокремимо й те, що розвивати дрібну моторику необхідно від самого народження дитини, а не тоді, коли з'явилися проблеми, зокрема проблеми з мовленням дитини. Провідне місце у розвитку дрібної моторики дитини відводиться батькам, тому що саме батьки перебувають з дитиною від самого народження. Батьки, які активно розвивають дрібну моторику власної дитини, вирішують декілька проблем одночасно: розвиток усіх необхідних психічних процесів, розвиток інтелекту, розвиток мовлення.

Враховуючи вищеописане, можемо стверджувати, що проблеми з мовленням відображаються у всіх психічних процесах дитини. Будь-які проблеми з мовленням дитини відображаються на її діяльності, зокрема це ускладнює процес отримання й аналізу інформації. Відповідно, проблеми з

отриманням й аналізом інформації провокують проблеми у пізнавальній діяльності дитини, а відтак відбувається затримка інтелектуального розвитку дитини.

Для уникнення вищеписаних проблем необхідно вчасно сформувати у дитини фонетичну компетенцію. Розвиток мовлення дитини є нероздільним із процесом формування фонетичної компетентності. Для успішного формування фонетичної компетентності дитини необхідний розвиток єдиної системи умінь (див. рис. 1).

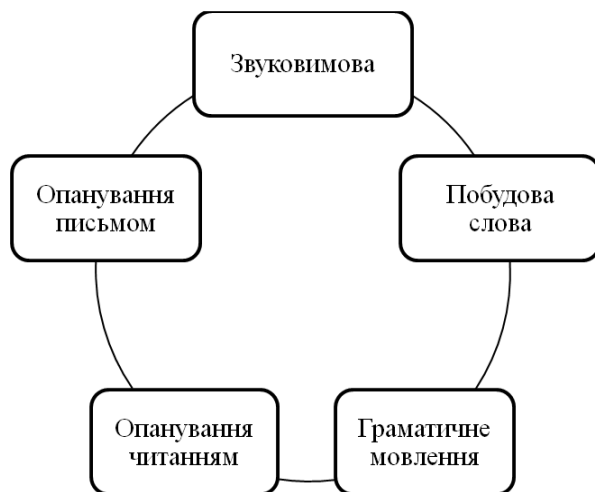

Рис. 1. Система необхідних умінь для опанування фонетичною компетентністю

Система умінь, яка реалізує фонетичну компетентність дитини, складається з певних компонентів: звуковимова, побудова слова (від простого до складного), граматичне мовлення, опанування читанням і письмом.

Саме тут на допомогу батькам і дитині приходить логопед. Основною діяльністю сучасного логопеда є корекційно-логопедична діяльність. Робота логопеда передбачає повну або часткову ліквідацію фонетичних проблем у мовленні дитини дошкільного віку.

У сучасному суспільстві збільшується кількість дітей з вадами мовлення. Саме тому розвиток мовлення дитини стає одним з головних завдань для педагогів дошкільного закладу освіти, а корекція мовлення – для логопедів. Перед логопедами постає проблема пошуку дієвих технологій для

імплементатії їх у корекційно-логопедичну діяльність закладу дошкільної освіти.

Враховуючи характеристики сучасного покоління дітей дошкільного віку, слід зазначити, що корекційно-логопедична діяльність у закладі дошкільної освіти має базуватися на інноваційних технологіях (див. рис. 2).

Рис. 2. Основа корекційно-логопедичної діяльності у закладі дошкільної освіти

Відомо, що логопедія співпрацює з педагогікою, психологією, медициною та нейролінгвістикою. Співпраця логопедії з вищезазначеними науками полягає у врахуванні їх теоретичних і практичних досліджень у професійній діяльності логопеда, зокрема в ефективному використанні інноваційних технологій для досягнення поставленої мети.

Аналіз останніх публікацій. На підставі проведеного теоретичного аналізу констатуємо, що підготовка логопедів до застосування інноваційних технологій у закладах дошкільної освіти ще не стала предметом спеціального наукового дослідження. Фрагментарні аспекти дослідження проблеми подані у працях науковців: О. Білюк (2022), Ю. Будас (2010), О. Гаврилова, Н. Голуб (2020), І. Демченко (2014), Ю. Рібцун (2012), Н. Савінової (2022), І. Середи (2021), В. Синьова (2004), Н. Стельмах (2022).

У дослідженнях О. Кучай та Т. Кучай представлено особливості досвіду США в сфері інклюзивної освіти (2019). Переваги використання

інноваційних технологій у логопедичній роботі з дітьми розглянуто у наукових працях Л. Черніченко (Черніченко, 2017) та ін.

Оновлення системи освіти в Україні, впровадження реформи Нової української школи, створює нові можливості у діяльності логопеда. Проаналізувавши сучасну науково-педагогічну літературу (А. Колупаєва, О. Мартинчук, В. Синьов, А. Шевцов та інші), ми визначаємо, що одним із пріоритетних завдань діяльності логопеда є формування у дітей дошкільного віку мовленнєвої компетенції.

Метою статті є обґрунтування ефективних технологій у діяльності логопеда у дошкільному закладі освіти.

Виклад основного матеріалу. Сьогодні діти починають навчання у закладі середньої освіти з 5-6 років, а відтак корекційно-логопедична діяльність має починатися у закладі дошкільної освіти задля своєчасного виявлення мовленнєвих вад та ефективної роботи з часткової або повної їх ліквідації. Логопед у власній роботі спирається на сучасні дослідження педагогіки, психології, лінгвістики. Особливістю поєднання результатів досліджень вищеписаних наук є виявлення нормального і порушеного онтогенезу мовленнєвої компетентності дитини.

Усі існуючі рекомендації до корекційно-логопедичної діяльності розроблені для дітей старшого дошкільного віку для того, щоб полегшити й покращити майбутній освітній процес у початковій школі.

Однією з особливостей діяльності логопеда у закладі дошкільної освіти є створення інноваційного середовища для ефективного розвитку дитини. Інноваційне середовище у діяльності логопеда як наукову проблему досліджували В. Синьов, А. Шевцов (Синьов, Шевцов, 2004).

Слід зазначити, що Ю. Рібцун у власному науковому доробку обґрунтовує умови створення інноваційного середовища. На його думку однією з умов створення інноваційного середовища є колектив закладу дошкільної освіти, діяльність якого базується на використанні інноваційних технологій («відносно стійкий колектив, об'єднаний спільними цінностями активного прагнення до оновлення закладу дошкільної освіти») (Рібцун, 2013, с. 9).

Безсумнівними є результати дослідження І. Мартиненко, що стосуються особистості логопеда. У науковому доробку представлені уміння і якості, якими має володіти сучасний логопед, як от: педагогічний гуманізм (логопед має довіряти і поважати дитину); емпатія (має сприймати і розуміти внутрішній світ дитини без осуду); співробітництво, вміння працювати у діалозі з іншим, професіоналом (Мартиненко, 2007, с. 12).

Відповідно до основи корекційно-логопедичної діяльності у закладі дошкільної освіти (див. рис. 1) констатуємо, що під інноваційною діяльністю

логопеда слід розглядати процес самовдосконалення та самоосвіти логопеда. Сучасний логопед має діяти рішуче і викоринити все те, що не дозволяє йому використовувати інноваційні технології у власній діяльності.

Логопеди у корекційній діяльності використовують багато технологій. Найчастіше у корекційно-логопедичній діяльності використовуються традиційні технології, які довели на практиці часткову або повну ефективність. Особливості дітей нового покоління змушують логопедів шукати інноваційні технології для власної роботи. Розглянемо деякі з них.

Досить цікавим є досвід використання у корекційно-логопедичній діяльності одного з різновидів арт-терапії – музикотерапії. Музикотерапію прийнято розглядати як ліки, які слухають. Музикотерапія покликана покращити якість психічних процесів, зокрема і мовлення дитини. Використання музики як інструменту у корекційно-логопедичній діяльності необхідно розпочинати з народження дитини задля профілактики нервово-психічних захворювань, а не лікування. Прослуховування музики діє на психічні процеси дитини різними шляхами: переключає увагу на приємні моменти у житті дитини, концентрує увагу шляхом зосередження на позитивних емоціях, активно покращує пам'ять, мислення, активізує увагу та уяву.

Невід'ємним є вплив музики на процес мовленнєвої корекції дитини. Використання логопедом музикотерапії уможливує покращення роботи з тембром, темпом і ритмом мовлення дитини, тобто допомагає у корекції просодичної сторони мовлення.

Використання логопедом музикотерапії у закладі дошкільної освіти сприяє формуванню здорових психічних процесів дитини, необхідного світогляду й позитивного світосприйняття. В ході цього корегується не тільки мовлення дитини, а й активізується фантазія, удосконалюється терпіння та спокій дитини.

Вважаємо за необхідне виокремити сміхотерапію як традиційну, так і інноваційну технологію у корекційно-логопедичній діяльності. Мета сміхотерапії – здійснення корекційно-логопедичного впливу за рахунок позитивних емоцій. Сміх стимулює вироблення в організмі ендорфінів «гормонів щастя», а відтак дитина стає більш енергійною і бадьорою, здатною продовжувати співпрацю з логопедом.

Сміхотерапія поліпшує не лише фізичний стан дитини, а й уможливує стимулювання центральної нервової системи. В свою чергу стимулювання центральної нервової системи дитини здатне активізувати творче мислення й мовлення дитини, що збільшує силу волі та впевненість дитини.

Сміхотерапія у роботі логопеда дозволяє забарвити мовлення емоційно, розпочати розвиток голосу дитини, навчити розставляти змістові

та логічні наголоси. Означену технологію необхідно використовувати з певними обмеженнями та у поєднанні з іншими технологіями і методиками.

Цікавим у діяльності логопеда є використання технології «мнемотехніки». Застосування мнемотехніки покликане полегшити процес запам'ятовування задля збільшення об'єму пам'яті дитини шляхом створення й використання різноманітних асоціацій. Реалізація мнемотехніки передбачає використання спеціальних картинок, які зацікавлять дитину й допоможуть їй у вивченні вірша чи пісні, необхідної інформації. Перевагою означеної технології є можливості створювати власні розповіді задля засвоєння матеріалу й розвитку монологічного мовлення дитини.

Використання логопедичного та пальчикового масажу є традиційними технологіями у роботі логопеда у закладі дошкільної освіти. Означена технологія покликана нормалізувати м'язовий тонус, активізувати чи розслабити м'язи мовно-рухового апарату дитини. Результатом використання цієї технології може стати покращення звуковимовної складової.

Підкреслимо, що технологія логопедичного і пальчикового масажу належить до змішаних технологій. Тому що це є і традиційною технологією у діяльності логопеда, і інноваційною у той самий час. Технологію логопедичного і пальчикового масажу слід вважати інноваційною технологією через те, що застосовуючи її на практиці логопеду необхідно використовувати останні нововведення.

Заслуговує на увагу позиція Краузе О. про те, що логопедичний масаж є одним з найпоширеніших і найефективніших у роботі з корекції різних мовленнєвих порушень. Відповідно до проведеного дослідження науковцем, метою логопедичного масажу є стимуляція м'язових відчуттів, що сприяє чіткості кінестетичного сприйняття. А відтак, це уможливить покращити процес зміцнення або розслаблення артикуляційних м'язів дитини. Вчений наголошує, що кінестетичне сприйняття супроводжує роботу всіх м'язів дитини. У висновку О. Краузе констатує те, що масаж м'язів периферичного мовленнєвого апарату дитини поліпшує м'язовий тонус і допомагає «натренувати» м'язи для виконання необхідних рухів, у процесі підготовки до правильної артикуляції звуків (Середа, 2020).

Вважаємо, що імплементація масажного інструментарію у корекційно-логопедичну діяльність збільшить дитячий інтерес до співпраці з логопедом і стимулюватиме мовленнєву та пізнавальну активність дитини.

На основі вищеописаної корекційно-логопедичної технології виникає інноваційна технологія «Су-Джок». Технологія «Су-Джок» допомагає логопеду у його діяльності реалізувати здоров'язбережувальну функцію. Розглянемо особливості використання означеної технології. Ідея технології

«Су-Джок» – вплив на біоенергетичні точки за допомогою спеціальних масажерів. Метою використання «Су-Джок» є активізація й розвиток захисних функцій організму дитини шляхом масажу рук і ніг («Су» – кисть, «Джок» – стопа). Наголосимо, що використання означеної технології несе переваги не тільки для фізичного здоров'я дитини, а й сприяє розвитку емоційної та вольової пізнавальної сфери дитини, тобто має позитивний вплив на весь організм дитини в цілому (Черніченко, 2017).

Одними з основних характеристик дитини дошкільного віку є швидка втрата зацікавленості й присутність втомленості. Використання логопедом у закладі дошкільної освіти технології «Су-Джок» допоможе підвищити зацікавленість дитини й покращити її емоційний стан. Використовуючи масажери у ході корекційно-логопедичної діяльності, дитина розвиває дрібну моторику рук, що позитивно впливає на розвиток мовлення (Колупаєва, 2009).

Використання технології «Су-Джок» було заплановано для стимулювання мовних зон у корі головного мозку, розвитку пізнавальних здібностей і вищих психічних функцій дитини, приведення м'язів у необхідний стан для роботи, корекції мовлення дитини (Колупаєва, 2009).

Сьогодні актуалізується питання використання нетрадиційних методик у роботі логопеда в закладі дошкільної освіти. Однією з таких технологій є кріотерапія. Технологія кріотерапії відома також як контрастна терапія. Ідеєю означеної технології є організація й проведення корекційно-логопедичної діяльності із льодом (контрастом).

Науковцями доведено, що нормована кількість холоду позитивно впливає на нервові закінчення, а відтак допомагає досягти необхідного результату. Технологія кріотерапії заснована на зміні діяльності судин. Під час використання означеної технології відбувається спазм дрібних артерій шляхом скорочення й розслаблення. Метою означеної технології є активізація діяльності мовних зон у корі головного мозку. А відтак, використання означеної технології допомагає у розвитку дрібної та артикуляційної моторики, а результатом цього процесу можна вважати покращення як фізичного, так і психічного здоров'я дитини (Черніченко, 2017).

У сучасному інформаційному світі, не можна залишити без уваги інформаційно-комунікаційні технології у діяльності логопеда. Використання інформаційно-комунікаційних технологій у дошкільному закладі освіти передбачає застосування кіно, аудіо та відеоапаратури, комп'ютера, телекомунікаційних мереж у корекційно-логопедичній діяльності.

Підкреслимо, що використання інформаційно-комунікаційних технологій у закладах дошкільної освіти є суттєвим показником модернізаційних змін у системі освіти. Використовуючи у корекційно-логопедичній діяльності означені технології, логопед надає дітям доступ до необхідних дидактичних матеріалів, використання яких уможливить показ досягнень дитини.

Розглянемо переваги використання інформаційно-комунікаційних технологій у логопедії (див. рис. 3).

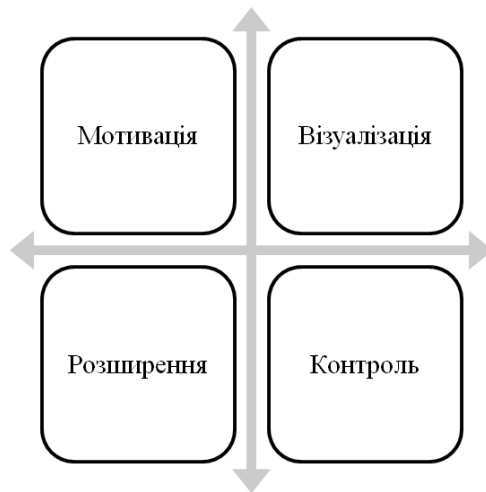

Рис. 3. Переваги використання інформаційно-комунікаційних технологій у корекційно-логопедичній діяльності

Однією з переваг використання інформаційно-комунікаційних технологій у корекційно-логопедичній діяльності є мотивація. Під мотивацією ми розуміємо підвищення рівня зацікавленості дитини до освітньої діяльності, зокрема до корекційно-логопедичної. Візуалізація є наступною перевагою. Вона стає можливою через візуалізацію акустичних компонентів мови, що в свою чергу уможливорює збільшення кількості завдань з невербальної комунікації. Розширення реалізується через збільшення сюжетного наповнення традиційних технологій і можливостей створення власного дидактичного матеріалу логопедом. Перевагою використання інформаційно-комунікаційних технологій у корекційно-логопедичній діяльності є можливість контролю, тобто можливість

організації й здійснення об'єктивного контролю за розвитком і діяльністю дітей.

Досить цікавою є позиція Т. Демиденко стосовно можливостей імплементації інформаційних технологій у корекційно-логопедичну діяльність закладу дошкільної освіти. Використання інформаційних технологій логопедом уможливує ефективний пошук та отримання необхідної інформації, аналіз та систематизація отриманої інформації, використання одержаної інформації у корекційно-логопедичній діяльності, створення власного продукту. Створення власного продукту в процесі діяльності логопеда передбачає використання інноваційних технологій і новітніх програм (Демиденко, 2004, с. 21).

Слід зауважити, що використання інформаційно-комунікаційних технологій уможливує підняття якості та збільшення ефективності діяльності логопеда у закладі дошкільної освіти. Це реалізується через індивідуалізацію корекційно-логопедичної діяльності в умовах групи, а також дозволяє надавати необхідну кількість дидактичного матеріалу кожній дитині у групі. Беззаперечним є необхідність врахування індивідуальних особливостей дітей (особливостей психічних процесів), швидкості виконання завдання, аналізу характеру та ступеню допомоги, яка потрібна дітям у певний момент.

Висновки. Аналіз сучасної корекційно-логопедичної діяльності уможливує констатування того, що сьогодні триває пошук ефективних та інноваційних технологій для роботи логопеда у закладі дошкільної освіти. На основі проведених досліджень оновлюється зміст дошкільної освіти, розробляються нові спеціальні програми, зокрема корекційно-логопедичні. Недоліком є те, що всі зміни мають лише фрагментарний характер.

Наразі не існує цілісної системи навчання логопедів задля опанування інноваційними технологіями та методиками, які б вони могли використати у власній діяльності у закладі дошкільної освіти. Вирішення означеної проблеми потребує перегляду змісту фахової підготовки логопедів-дефектологів, що передбачає перегляд змісту фахової підготовки у блоці інноваційної діяльності.

Наголосимо, що саме через оволодіння інноваційними технологіями, логопеди зможуть використовувати світові тенденції, орієнтуватися в інноваційних концепціях, теоріях, ідеях тощо. Означені зміни уможливають впровадження ефективних методів, прийомів і форм організації корекційно-логопедичного процесу у заклади дошкільної освіти України.

Література

1. Білюк О. Г. Підготовка студентів педагогічних спеціальностей з використанням моделі змішаного навчання. *Інноваційна педагогіка*, 2022. Вип/ 2 (7). Т. 1. с. 241-245.
2. Будас Ю. О. Підготовка майбутніх учителів до інноваційної педагогічної діяльності засобами ділової гри: дис. ... канд. пед. наук: 13.00.04. Вінниця, 2010. 238 с.
3. Голуб Н. М. Особливості організації корекційно-розвивальної роботи з молодшими школярами із загальним недорозвиненням мовлення, затримкою психічного розвитку в умовах інклюзивного навчання. *Актуальні питання корекційної освіти (педагогічні науки): збірник наукових праць*, 2020. Вип. 15. С. 56-65.
4. Демиденко Т. М. Підготовка майбутнього вчителя трудового навчання до інноваційної діяльності: автореф. дис. ... канд. пед. наук : 13.00.04. Черкаси, 2004. 17 с.
5. Демченко І. І. Категорія готовності майбутніх учителів початкових класів до інклюзивно-освітньої практики. *Вісник Черкаського університету. Серія «Педагогічні науки»*, 2014. Вип. 24 (317). Черкаси. С. 29–36.
6. Колупасва А. А. Інклюзивна освіта: реалії та перспективи: монографія. Київ: Самміт-Книга, 2009. 272 с.
7. Кучай О. В., Кучай Т. П. Вивчення досвіду США в сфері інклюзивної освіти. *Наукові записки. Серія: Педагогічні науки*, 2019. Випуск 178. Кропивницький: РВВ ЦДПУ ім. В. Винниченка. С. 40-43.
8. Мартиненко І. В. Формування мотиваційно-вольової готовності дітей шестирічного віку із загальним недорозвиненням мовлення до шкільного навчання : автореф. дис. ... канд. психол. наук : 19.00.08 «Спеціальна психологія». Київ, 2007. 22 с.
9. Рібцун Ю. В. Корекційна робота з розвитку мовлення дітей п'ятого року життя із фонетико-фонематичним недорозвитком мовлення: програмно-методичний комплекс. Київ: Кафедра, 2013. 284 с.
10. Рібцун Ю. В. Професійний довідник учителя-логопеда дошкільного навчального закладу. Харків : Вид. група «Основа, 2012. 239 с.
11. Синьов В., Шевцов А. Нова стратегія розвитку корекційної педагогіки в Україні. *Дефектологія*, 2004. № 2. С. 6–11.
12. Черніченко Л. А. Використання інноваційних технологій у логопедичній роботі з дітьми. *Формування здоров'язберігаючих компетенцій дітей та молоді: проблеми, розвиток, супровід.*, 2017. Вип. III. Умань: ФОП Жовтий О. О. С. 124–126.

References

1. Biliuk, O. H. (2022). Pidhotovka studentiv pedahohichnykh spetsialnostei z vykorystanniam modeli zmishanoho navchannia [Training of students of pedagogical

- specialties using the blended learning model]. *Innovatsiina pedahohika. Vyp. 2 (7). T. 1.* S. 241-245 (ukr).
2. Budas, Yu. O. (2010). Pidhotovka maibutnikh uchyteliv do innovatsiinoi pedahohichnoi diialnosti zasobamy dilovoi hry [Preparation of future teachers for innovative pedagogical activities by means of business games: dissertation]: dys. ... kand. ped. nauk: 13.00.04. Vinnytsia (ukr).
 3. Holub, N. M. (2020). Osoblyvosti orhanizatsii korektsiino-rozvyvalnoi roboty z molodshymy shkoliaramy iz zahalnym nedorozvynenniam movlennia, zatrymkoiu psykhichnoho rozvytku v umovakh inkliuzyvnoho navchannia [Peculiarities of the organization of corrective and developmental work with younger schoolchildren with general underdevelopment of speech, delayed mental development in the conditions of inclusive education]. *Aktualni pytannia korektsiinoi osvity (pedahohichni nauky): zbirnyk naukovykh prats. Vyp. 15.* S. 56-65 (ukr).
 4. Demydenko, T. M. (2004). Pidhotovka maibutnoho vchytelia trudovoho navchannia do innovatsiinoi diialnosti [Preparation of the future teacher of labor education for innovative activities]: avtoref. dys. ... kand. ped. nauk: 13.00.04. Cherkasy (ukr).
 5. Demchenko, I. I. (2014). Katehoriia hotovnosti maibutnikh uchyteliv pochatkovykh klasiv do inkliuzyvno-osvitnoi praktyky [Category of readiness of future primary school teachers for inclusive educational practice]. *Visnyk Cherkaskoho universytetu. Seriiia «Pedahohichni nauky». Vyp. 24 (317).* Cherkasy. S. 29–36 (ukr).
 6. Kolupaieva, A. A. (2009). Inkliuzyvna osvita: realii ta perspektyvy: monohrafiia [Inclusive education: realities and perspectives: monograph]. Kyiv: Sammit-Knyha (ukr).
 7. Kuchai, O. V. (2019). Kuchai T. P. Vychennia dosvidu SShA v sferi inkliuzyvnoi osvity [Study of the US experience in the field of inclusive education]. *Naukovi zapysky. Seriiia: Pedahohichni nauky. Vypusk 178.* Kropyvnytskyi: RVV TsDPU im. V. Vynnychenka. S. 40-43. (ukr).
 8. Martynenko, I. V. (2007). Formuvannia motyvatsiino-volovoi hotovnosti ditei shestyrichnoho viku iz zahalnym nedorozvynenniam movlennia do shkilnoho navchannia [Formation of motivational and volitional readiness of six-year-old children with general underdevelopment of speech before schooling]: avtoref. dys. ... kand. psykhol. nauk, spets.: 19.00.08 “Spetsialna psykholohiia”. Kyiv. (ukr).
 9. Ribtsun, Yu. V. (2013). Korektsiina robota z rozvytku movlennia ditei piatoho roku zhyttia iz fonetyko-fonematychnym nedorozvytkom movlennia: prohramno-metodychnyi kompleks [Corrective work on the development of speech of children of the fifth year of life with phonetic-phonemic underdevelopment of speech: programmatic and methodological complex]. Kyiv: Kafedra (ukr).
 10. Ribtsun, Yu. V. (2012). Profesiinyi dovidnyk uchytelia-lohopedy doshkilnoho navchalnoho zakladu [Professional guide of a speech therapist teacher of a preschool educational institution]. Kharkiv : Vyd. hrupa “Osнова” (ukr).
 11. Synov, V., Shevtsov, A. (2004). Nova stratehiia rozvytku korektsiinoi pedahohiky v Ukraini [A new strategy for the development of correctional pedagogy in Ukraine]. *Defektolohiia. № 2.* S. 6–11 (ukr).

12. Chernichenko, L. A. (2017). Vykorystannia innovatsiinykh tekhnolohii u lohopedychnii roboti z ditmy [Use of innovative technologies in speech therapy work with children]. *Formuvannia zdoroviazberihaiuchykh kompetentsii ditei ta molodi: problemy, rozvytok, suprovid. Vyp III*. Uman: FOP Zhovtyi O. O. S. 124–126 (ukr).

EFFECTIVE TECHNOLOGIES IN THE ACTIVITIES OF A SPEECH THERAPIST IN A PRE-SCHOOL EDUCATIONAL INSTITUTION

S. D. Prytykovska, N. A. Hirenko, L. A. Spivak

From birth, a child is surrounded by a rich information environment. More and more space in the life of a preschooler is occupied by a computer, game consoles, and electronic toys. This undoubtedly creates certain problems in the development of the child's personality, in particular speech problems. The emergence of speech problems necessitates corrective and speech therapy activities. Taking into account the constant presence of gadgets in the life of a preschooler, the process of getting the child interested in other activities becomes more and more complicated. A modern speech therapist is forced to use in his own activities modern means of learning and development, the latest pedagogical methods and technologies not only for the implementation of correctional and speech therapy activities, but also for the interest of children in it. The need to create an innovative environment for the effective development of a child in a preschool education institution is indicated. Speech therapy technologies are considered from three perspectives, such as: traditional (traditional speech therapy technologies), innovative (innovative and information and communication technologies), mixed (combination of traditional speech therapy technologies with innovative innovations). The use of music therapy by a speech therapist in a preschool education institution contributes to the formation of healthy mental processes of the child, the necessary worldview and positive worldview. The use of mnemonics is designed to facilitate the memorization process in order to increase the volume of the child's memory by creating and using various associations. Finger massage technology is designed to normalize muscle tone, activate or relax the muscles of the child's speech and motor apparatus. The use of "Su-Jock" technology stimulates speech zones in the cerebral cortex, develops the child's cognitive abilities and higher mental functions, brings the muscles into the necessary state for work, corrects the child's speech. It was concluded that only a full awareness of the importance of using innovative technologies in correctional and speech therapy activities will allow the heads of preschool education institutions to objectively evaluate and predict the introduction of innovative technologies in the activities of preschool education institutions.

Key words: *speech competence, phonetic competence, speech therapy technologies, innovative technologies, correctional speech therapy activity, preschool education institution.*

Прийковська Світлана Дмитрівна – кандидат педагогічних наук, доцент кафедри спеціальної та інклюзивної освіти і реабілітації Державного закладу

«Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського» (м. Одеса, Україна). E-mail: pritikovsky@gmail.com

Prytykovska Svitlana Dmytrivna – Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor of the Department of Technologies of Special and Inclusive Education and rehabilitation of the State Institution “South Ukrainian National Pedagogical University named after K. D. Ushinsky” (Odesa, Ukraine). E-mail: pritikovsky@gmail.com

Гіренко Ніна Андріївна – кандидат педагогічних наук, доцент кафедри технологій спеціальної та інклюзивної освіти, ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет» (м. Дніпро, Україна). E-mail: girenkonina23@gmail.com

Hirenko Nina Andriivna – Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor of the Department of Technologies of Special and Inclusive Education of SHEI “Donbas State Pedagogical University” (Dnipro, Ukraine). E-mail: girenkonina23@gmail.com

Співак Людмила Анатоліївна – кандидат педагогічних наук, доцент кафедри технологій спеціальної та інклюзивної освіти, ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет» (м. Дніпро, Україна). E-mail: spivakddpu7@gmail.com

Spivak Ludmyla Anatoliyivna – Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor of the Department of Technologies of Special and Inclusive Education of SHEI “Donbas State Pedagogical University” (Dnipro, Ukraine). E-mail: spivakddpu7@gmail.com